

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA“

XX. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

**Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:**

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 ft.
Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor**
és fia könyv- és könyvnyomdája küldendők.

Ellenzéki taktika.

Zombor, 1897. április 5.

Rögös, nehéz a politikai pálya. Ez kétség-
telen. Minden képviselő egyéniségének, tehetsé-
gének egész súlyával, őszinte meggyőződéssel kell
hogy szolgálja a magára vállalt feladatot. Egy-
magában, szeparálva magát, nem is felelhet meg
a fontos feladatnak. Tömörülni kell a honatyák-
nak s egyesült erővel igyekezni elveiket, politikai
nézetüket megvalósítani.

Nemcsak kívánatos, hanem minden törvény-
hozónak egyenesen politikai kötelessége valamelyik
párthoz tartozni. S addig, a meddig tartozik,
kétségkívül nagyon vigyázni kell, hogy szavainak,
vagy eljárásának oly értelmezés ne tulajdonit-
tassék, melyet saját pártjának ellenzéke erősen
kihasználhat saját pártja ellen.

S ez utóbbi kedves tulajdonsága éppen a mi
kedves ellenzékünknek van meg. Hiszen ismerjük őt.

A közel lefolyt költségvetési vitában tisztán
oly szakkérdések körül, melyekről ma még csak
theoretice lehet beszélni, némileg ellentétes véle-
mények kerültek ki a szabadelvűpártból s az
ellenzék egyszerre készen volt mindenféle szaká-
dást, pártbomlást kitalálni a szabadelvűpárt rová-
sára. Pedig ugyane kérdések felett az ellenzéknel
is voltak véleménykülönbségek. Magunk részéről

a költségvetési vita által felmerült theoretikus
eszmecserét egy cseppet sem tartottuk felesleges-
nek vagy éppen pártunkra nézve károsnak; hiszen
még az enkvétekben is, sőt a bizottságokban is
a már kész törvényjavaslatoknál érvényesülnek
különvélemények a nélkül, hogy ezek a párt egy-
ségének a legkevésbé árthatnának.

Nem áll azonban ez oly kérdéseknél, a
melyekre nézve valamelyik pártpolitikus külön-
véleményének kiszinezése és tulságosan előtérbe
helyezése egyenesen kárára lehet a pártnak.
Ebből a szempontból nem tartottuk annak idején
helyesnek, hogy pártunk oly régi és feltétlen híve,
mint Berzeviczy, egyszerre azért mondott le az
Agrár-banknál viselt állásáról, mert az ellenzék
felvetette az inkompatibilitási kérdést. Berzeviczy
annakelőtte sem talált benne inkompatibilitást és
most sem, hanem csakis alelnöki állására való
tekintettel vélte célszerűnek a bank igazgatósági
tagságáról való lemondást, mely tényt különben
oly kevésbé kívánta másképp magyaráztatni, hogy
az ellenzéknek nem volt elég oka s alkalma azt
tulságosan a maga malmára hajtani, bár erre a
kísérletek meg is történtek.

Annál jobban kapóra jött az ellenzéknek
Andrássy Tivadar grófnak ismert különvéleménye
s főleg annak több helyütt szokatlanul erős hangja
és különösen: ezel egy időben Andrássy Gyula
grófnak rosznyói beszéde. Ime az ellenzék már
majdnem hogy magáénak vindikálja őket, a kik-
nek pedig bizonyára kisebb gondjuk is nagyobb
annál, hogy sem azon törnek a fejüket, hogy
politikai meggyőződésükkel az ellenzék melyik
árnyalatához állnának is legközelebb.

Az ellenzék azonban törődik is az elvvel!
Ő csak azt lesi, hogy miképen lehet valamelyik
szabadelvűpárti előkelő pártembernek valamely
nem is politikai kérdésben elfoglalt különvélemé-
nyében vagy programbeszédében olyan köveket
találni, a melyeket aztán a szabadelvűpárt tábo-
rára dobhatnak vissza, a közönség nagy gau-
diumára.

Az ellenzék magatartásában és taktikájában
azonban mindenesetre hatalmas tanulság rejlik és,
ez az, hogy nem lehet eléggé óvatos a többség
egy tagja sem, hogy intencióját azonnal félre ne
magyarázzák és mindjárt a szabadelvűpárttal
szemben ki ne használják.

Ez az egész inkompatibilitási felfújt hecc is
nem egyéb ellenzéki taktikánál, mely neveltségessé
vált még az által is, hogy még olyan részvény-
társaságokat is mint valami fejős tehenet mutattak
be, a melyekben az illető képviselő ezeket ve-
szített. Ellenzéki taktika, melynek nem ült fel
annakelőtte sem a szabadelvűpárt és nem ült fel
mostan sem, azon egyszerű oknál fogva, mert a
szabadelvűpárt nem szorult arra, hogy az ellenzék
tanítsa ki őt, van-e vagy volt-e meg bizonyos
esetekben az inkompatibilitás?

Nagyon szomorú szerepre jutott volna a
szabadelvűpárt, hogy ha felfogását és eljárását,
a melyet e kérdésben huszonkét éven át követett,
egyszerre megváltoztatná az ellenzék szép szemeiért
vagy lármájáért. S még szomorubb lenne szerepe,
ha saját maga bizalma által megválasztott és e
kérdésben az egyedül illetékes bíróságnak ítélete
teljességében egyszerre kételkednék.

A felmerült állítólagos inkompatibilitás ese-
teiben az egyedül illetékes bíróság meghozta
felelbezheterlen határozatát, mely házszabályaink
szerint még bírálat tárgyává sem tehető. Az ellen-
zék ám mérgelődhetik felette és mutogathat fügét
a köpenye alatt, de a szabadelvűpárt tisztelben
tartja e verdiktet s tisztelben tartaná még akkor
is, ha nem az ő többségének felfogását juttatta
volna érvényre az ítélet.

És vélekedésünk szerint az összeférhetlen-
ségi bíróság döntései lehetnek irányadók e kér-
désnek megítélésénél és nem az, hogy esetleg a
szabadelvűpártnak bármelyik kiváló tagja a bíróság
verdiktje előtt vagy után a verdiktet netalán
ellenkező felfogásban volt.

Az egész ellenzéki hecc különben kétség-
kívül el fog posványosodni, a mi minden kér-
désdel megtörténik, a melyet csak taktikából
vetnek fel és tulsáaikkal és örökös tervszerű
ismételgetéseikkel immáron sikerült neveltségessé
is tenniük.

Ilyen neveltségessé erőlködésnek és heccnek
tartjuk azt az ellenzéki taktikát is, mely a szabad-
elvűpárt erejét és egységét hiszi megtörni akkor,
ha egyes kormánypárti előkelőségekről hizelegve
állít holmi nem létező ellenzéki veletitásokat. A
szabadelvűpárt erejének és egységének meglazu-
lását nem fogja engedni sem Bánffy Dezső báró,
a pártvezér, de sem a párt maga, a melynek

A „BÁCSKA“ tárcája.

Rügyek.

Lágyan suhan a szellő lenge szárnya,
A lég rejtelmes főhajjal tele;
Zizeg-zizeg a lombos rezgő nyárfa
Eztüstös, hamvas bársony levele.

Tavasza tájon és tavasz szívünkben,
— Az iratos mezőn járunk-kelünk;
Szerelmes lepkepar csapongva titkon
És oly nagyon boldog együtt velünk.

A kis patak csevegő fodra csobban,
Fehér tajték reng-ring a tükörén,
S a bodros csillogó eztüst babokban
Szikrázik, fűrdik a sugár, a fény.

A pajkos szellő játszik szöghajjaddal,
A napsugár pirt kelt az arcodon,
Eztüst fonál fűz össze lágy szalaggal
Téged meg engem édes angyalom.

Pacsirtadal hallatszik a magasban
És benne anyyi — anyyi szerelem;
A mig az ajkadat csókolja ajkam,
Szívünkbe száll egy édes érzélem.

És vágytól reszkető karom kitarva
Hosszan, kéjesen átfonlak vele:

Remegsz miként a lombos rezgő nyárfa
Eztüstös, hamvas bársony levele.

Latinovits Stanci.

A MINISZTERJELÖLT.

Irta: Berzók Árpád.

(Vége.)

Később már el sem utaztatott, kiment a szavazás
elől a muzeumkertbe sétálni vagy a folyosón maradt és
azzal tüntetett, hogy a csemetésre se ment a terembe.
Már ez föltűnt és Vilmának egy excellenciás ur
megjegyezte, hogy Hámori elrontja a karrier-éjét meg-
bizhatatlanságával. Pedig egy kis türelemmel eljöhét az
ideje is!

Vilma elújságotta az excellenciás véleményt Há-
moriak is, kérve-kerde: hagyjon föl frondeurságával.
Nemsokára változás lesz a kabinetben és hátha rá is
kerül a sor?

De egy igaz frondeurón nem oly könnyű kifogni.
Észrevették elégtelenségét, annál jobb, most csak rajta!

Válság lesz! . . . Persze, hogy lesz! . . . De mint
az ellenzéki folyosón rebesgetik, ez már nem kormány-
hanem pártválság lesz. Minden fölbomlik. A régi párt-
keretek elavultak, újakat kell teremteni fuzióval és akkor
azok nyomulnak előtérbe, akik „okosan“ viselik magukat.
Tébat csak okosan, opportunusan!

Hámori teljesen meg volt elégedve helyzetével. Az
nem rosszbodott, sőt javult — legalább az ő szemében.
Ugy érezte, hogy nem az, aki régebben volt. Mintha
nőtt volna! Az ellenzéki folyosón tréfából már: „te ke-
gyelmesnek“ hívták és biztosították, hogy az ő embertük,
a jövő jelöltje.

Vilma nagysádnak azonban ez az állapot kezdett
nem tetszeni. Tartott tőle, hogy beteljesedik az excel-
lenciás ur jövendőlése és Pista, aki az ellenzékkel tul-
ságosan fraternizál és kacérkodik, csakugyan mint meg-
bizhatatlan pártember, kimarad minden kombinációból.

A válság — a nagy válság bekövetkezett.

A régi Lloyd-épület előtt több fogat és bérkocsi
áll, mint rendszeren.

Több újságíró futkos föl-alá a szabadelvűpárti kör
lépcsőjén, mint máskor.

A telefonos kisasszonyok idegesebbek, mert a
telefon örökös csemet.

A szabadelvű párt körében senki sem kártyázik,
senki sem billiardozik, mindenki politizál és lesi a mi-
nisztereket, mikor a körbe jönnek, hogy megrohanja.

Némely lap külön esti kiadást rendez és az újsá-
gok teli vannak kövérbetűs táviratokkal.

Nyomott hangulat a régi Lloydban, csak az ellen-
zéki körökben lelkes és vig a hangulat.

Hámori az ő könyvatos barátjával újra megkö-
tötte a barátságot és sokat lebsel a házban az újságírói
karzat előtt. Keresi a kedvüket, azok meg az ő kedvét,
hogy híreket csaljanak ki tőle.

Megérkezett tébat az idő, melyet Hámoriék lesve-
lestek, várva-vártak. Itt az aratás ideje! Csak a köve-
tendő taktikára nézve tértek el véleményeik.

Hámori ellenzéki híresztelések behatása alatt bizo-
nyosra vette, hogy a kitört válság nem lesz csupán a
kormány válsága, hanem a megindult lavina el fogja az
egész pártot söpörni s a romokból egy új pártalakulás
fog föltámadni.

Mit tanácsol ilyenkor az okosság, az előrelátás, az
államférfiui számítás? Azt, hogy az ember magatartását
ne a jelen viszonyokhoz, hanem a jövő alakulásához
szabja, mert akkor megvan a kész pozíciója az új vi-
szonyok közt. Ellenzéki barátai, élükön Endrefy, nó-
gatták, hogy lépjen ki mielőbb — nagy tüntetéssel a
pártból; ez a kilépés lökést ad a meginduló fölbomlási
folyamnak, követni fogják mások s az ő érdemét, mint
kezdeményezőét, az új viszonyok közt meg fogják ju-
talmazni.

Az ostromnak, melyet a kedves kis Camilla is
támogatott, az lett az eredménye, hogy Hámori elszánta
magát a kilépésre.

nincs ma különben egyetlen egy tagja sem, a ki minden hamis értelmezés dacára, ne készséggel támogatná e törekvésben a vezért.

Bácskai földesurak 1699—1848.)

Bács és Bodrogh vármegyék ujjaszervezésekor sem nemesség, sem földbirtokosság nem volt vidékünkön. Csupán két kormányzék osztozott itt minden birtok felett: a m. kir. udvari kamara és a csász. kir. udvari haditanács. Amaz az u. n. kincstári birtokokat, emez a határvidéki területeket tartotta kezében.

Lássuk közelebbről e birtokokat. A kir. kamara birta mindazt e két vármegye területéből, amit azelőtt a régi földesuri családok, egyházi testületek és klastromok birtokoltak. Mert bár az e tájban szervezett u. n. ujszervezési országos bizottság feladata lett volna az újonnan visszaszerzett birtokok régi földesurait kinyomozni s azokat azok közt a régi jog alapján kiosztani, a Bács és Bodrogh vármegyék területén egykor birtokos egyházi testületek, valamint a még életben levő családok hasztalan fordultak ez iránt való kérvényeikkel a felsőbb fórumok elé.

A határvidék területéhez már jóval kevesebb terület tartozott. E katonai vidéket a Martonostól Titelig nyúló aránylag keskeny földszalag, továbbá Szabadka, Zombor, Bresztovác, Palánka és a mai Ujvidék területe képezte.

Egyetlen privát birtokot tudunk ebből a körből, s ez a Földváry-féle uradalom (Borsód és Legyen), mely még a török korszakból maradt fenn s melyet éppen 1699-ben vett meg a báró Buttler család.

A század első felében azonban már a kamarai birtokost meg lett nyírálva. A birtokok ugyanis, melyek előbb csak bérbe adtak, most már örökáron is el lettek adva, mit azután a szokásos királyi donáció követte. Így legelőször került eladásra a futaki uradalom, melyet 1703-ban br. Nehem pétervári parancsnok vett meg. Utóditól azonban a kincstár 1726-ban visszaváltotta. A század közepéig megyénkben a következő birtokváltozások történtek:

1700-ban az Aximarkovics család kapott kisebbeszerű donációt Zombor területén; 1712-ben nyerte az Osztroiczky család adományul Madaras helységet, továbbá Roglatica és Csataalja pusztákat; ugyanezen évben nyerte adományul az Urbancz család Gara helységet; 1720-ban a Bajtay család kapott nádori birtokadományt Kis Maliosz nevű pusztára; 1720. körül nyerte vissza a kalocsai érsek a bácsi uradalmat, melyet már a Rákóczy-féle szabadságharc (1703—11.) előtt is birt; 1727-ben a gróf Czobor család ősi birtokaitól visszakapta a bajai uradalmat; ugyanezen évben szerezte vétel útján a Latinovics család br. Buttler-től Borsód és Legyen pusztákat; 1728-ban gróf O-Duyer tábornok és eszéki várparancsnok megvette a kamarától a futaki uradalmat; 1731-ben szerezte a kincstártól a br. Zuanna Márk Novoszéi helységet és Szt.-Lőrinc pusztát; ugyanezen évben vette meg a gr. Cavriani család a futaki uradalmat (O-Duyer halála után) a kamarától; 1733-ban szerezte a Billard család

* Mutató a megyei történelmi társulat sajtó alatt levő Évkönyveiből.

Madaras, Rasztina, Ivánka és Köles pusztákat; 1741-ben a br. Orczy család megvette Ivánka pusztát; 1742-ben a br. Vay család megvette a bajai uradalmat; 1744-ben a Csernovics család megvásárolta a futaki uradalmat; 1745-ben pedig az Antunovics és Gugánovics család donációt nyert az általuk már régebbi idő óta hasznélvezett Kunbaja pusztára; továbbá ugyanezen évben szerezte a Latinovics család Kunbaja egyrészét, a Sztratimirovics család pedig ekkor nyerte Kulpint kir. adományul; 1746-ban a Miskolczy család szerezte Alsó-Roglaticát; 1747-ben a br. Orczy család megvásárolta Baját és tartozékait; ugyanezen évben a br. Pejacevits család megszerezte Alsó-Roglatica egyrészét; 1748-ban a Csejtey család megvette Matheovics, Rasztina és Köles pusztákat; 1749-ben a Piukovics család megvette Matheovics pusztá felerészét.

A század közepétől fogva, mivel a vármegyében levő határvidéket az 1741. évi törvényhozás felosztani rendelte, a birtokosok száma mindinkább növekedett. A határvidék területéből ekkor már elszakadtak: Szabadka, mely 1743-ban szabadalmazott kamarai mezőváros lett, azután pedig Zombor, Bresztovác és Palánka 1745-ben, Pétervárad-sánc (Ujvidék) 1746-ban polgári lábra állították és szintén kamarai alattvalóvá lőn, a következő években pedig Ujvidék (1748.) és Zombor (1749.) szab. kir. városi rangra emeltettek s mint ilyenek önálló földesurakká lőnek.

Az 1751. évben a volt tiszai határvidék zömét képező helységek Martonostól egészen Titelig szintén kamarai alattvalókká lettek, ez alkalommal azonban a volt határvidéki tisztek mind nemességet s utóbb (1758.) kisebb-nagyobb birtokadományt is nyertek.

A kir. kamara, mint földesur tehát, 1751-től fogva — jölehet a tiszai kerület 10 községe kiváltásos kerületé lőn — óriási birtokok felett rendelkezett, a melynek rendezése és igazgatása nem kevés gondot okozott. A kamarai javak igazgatósága 1687. évtől kezdve Szegeden székel. A jószágokat eleinte bérbe adták. Így 1721—28. közötti években a birtokok legnagyobb részét Billard cs. főhadbiztos birta bérben. 1717. évben már a bácskai kincstári javaknál külön tisztartók szerepeltek. Ezek az uradalmak székhelyén (Ujvidék, Bács) laktak. Az 1740-es évektől fogva mindinkább több telepítés történt s a birtokok kisebb részletekben adtak bérbe, a betelepített helységek és puszták pedig uradalmakra osztattak. Ily uradalmak voltak: 1. a szántovai (8 helység és pusztá), 2. az apatini (18 helység és pusztá), 3. a kulai (20 helység és pusztá), 4. a palánkai (15 helység és pusztá), később a sztapári, melyhez (8 helység és pusztá) tartozott, a század vége felé pedig Zombor is önálló uradalom székhelye lőn.

1745-től fogva a bácskai uradalmak nem a szegedi praefectus alá tartoztak, hanem külön jószágigazgatót nyertek Rédl Ferenc kamarai tanácsos személyében. Az ő idejébe esik a legtöbb telepítés, főleg 1763—68. évek között a Cothmann-féle tervezet alapján. Később 1783-tól fogva Zomborban külön kincstári telepítő hivatal alakult Ürményi Mihály jószágigazgató, báró Weissenbach és Gromon Zsigmond tanácsosokkal

élén, mely a II. József korabeli (1783—90.) utolsó nagy telepítéseket vezette.

Az 1750-es évektől fogva a század végéig a következő birtokadományok és birtokváltozások történtek: 1750-ben Grassalkovics Antal gróf nyerte a bajai uradalmat; 1751-ben Pálffy János gróf nyerte a novoszéi uradalmat; ugyanezen évben nyerte a Zákó család bajsát; ugyanezen évben a Julinác család Csuroghon kapott donációt; 1752-ben a Latinovics család szerezte Madarast; 1759-ben Putnik Mózes bácsi szerb püspök királyi adományul nyerte Szireg pusztát, továbbá Bogyán és Kovil helységeket; 1758-ban a volt tiszai határvidék polgári lábra állított tiz községének összes megnemesített szerb tisztjei kisebb-nagyobb donációt nyertek (összesen 31 család 1734 láncc földet, Martonos, O-Kanizsa, Zenta, Ada, Mohol, Petrovszéló, O-Becse, B-Földvár, Turia és Szent-Tamason); 1759-ben a Vojnits család megszerezte Bajsa fele részét; 1764-ben gr. Grassalkovics Antal megvette a Csejtheyektől Matheovics pusztá fele részét; 1769-ben nyerte a gr. Hadik család a futaki uradalmat; 1775-ben gr. Grassalkovics szerezte Plága birtokát; 1777-ben vette a Pilaszánovics család Roglaticát; 1778-ban szerezte a Cseh család vétel útján Novoszélet; 1779-ben a Piukovics család Matheovics egyik, a gr. Grassalkovics család pedig a pusztá másik részére kapott donációt; 1780-ban kapott donációt a Rédl (később bárói) család Rasztina pusztá birtokára; 1785-ben a Vojnics család Roglatica egy részét, a Rudics (később bárói) család pedig Almás egy részét szerezte; 1791-ben Márfy család Csébet vette meg, a Zlinszky család pedig Roglatica egy részére kapott donációt; végül 1796-ban a gr. Széchen család Temerint és Járeket nyerte birtokadományul.

A jelen század folyamán mindenekelőtt több compossessorátus létesült az által, hogy Pacsér, O-Morovica, Almás és Nemes-Militics helységek egyes nemes családoknak a kincstár által eladattak. Így 1801-ben Pacséron közbirtokosok lettek: a Császár, Huszár, Horváth, Kászonyi, Koronay, Mattyasovszky, Mészáros, Odry, Polyák, Pocskay, Rezsny, Szucsics és Vojnits családok; ugyanezen évben O-Morovicán közbirtokosok lettek: a Heinrich, Piukovics, Szalmásy, Tomcsányi és Vojnics családok; 1803-ban Almáson közbirtokosok lettek: az Antunovics, Koronay, Kovacsics, Németszeghy, Rudics, Siskovics és Vermes családok; ugyanezen évben Nemes-Militicsen compossessorok lettek: az Allaga, Alföldy, Baghy, Bajesy, Barasevics, Berkó, Burza, Csernus, Czintula, Dózsa, Hajnal, Horváth, Ivanics, Ivánkovics, Kaity, Kanyó, Klinovszky, Knézy, Kocsis, Körmeny, Kunszabó, Laczkó, Littvay, Mándics, Márkovics, Mátyus, Molnár, Nagy, Odry, Pál, Piukovics, Radics, Tar, Vidákovics, Vujevics és Zorád családok.

E közbirtokosokon kívül 1848-ig még a következő egyes családok szereztek nagyobb donacionális birtokokat: 1800-ban a Latinovics család megvette Katymárt; 1801-ben a Kovách család szerezte Rigycát; 1803-ban a Kray báró család szerezte Topolyát; 1810-ben a gr. Brunzwick család megvette a futaki uradalmat; 1817-ben a Gromon család szerezte Vajszkát és Bogyánt; e tájban szerezte a Rudics család Kunbaját; végül 1832-ben nyert donációt a Kuluncsics család Nemes-Militics egy részére, 1842-ben pedig a Szemző család kapott donacionális birtokot a megye területén kívül.

Ezen birtokadományozások és vásárlások folytán vármegyénkben 1848-ig a következő nagyobb uradalmak léteztek: 1. kincstári uradalom (56 helység és 5 pusztával), 2. koronai kerület (10 helységgel), 3. kalocsai érseki uradalom (4 helység és 1 pusztával), 4. a bácsi gör. kel. püspök uradalma (1 pusztá), 5. a karlócai gör. kel. érsek uradalma (1 pusztá), 6. a gör. kel. kalugyerekek birtokai (2 helység), 7. Grassalkovics hg. uradalma (9 helység és 3 pusztá), 8. Brunzwick gróf uradalma (7 helység 1 pusztá), 9. Eltz gróf uradalma (1 dunai sziget), 10. Pálffy gróf uradalma (1 helység), 11. Széchen gróf uradalma (2 helység), 12. Kray báró uradalma (1 helység), 13. Orczy báró uradalma (2 helység), 14. Rédl báró uradalma (2 helység), 15. Szabadka város uradalma (3 helység), 16. Gromon család birtokai (2 helység), 17. Kovách család birtokai (1 helység), 18. Latinovics család birtokai (4 helység), 19. Márfy család birtoka (1 helység), 20. Piukovics család birtoka (2 helységben), 21. Rudics család birtoka (2 helységben), 22. Sztratimirovics család (1 helységben), 23. Vojnics család birtokai (4 helységben), 24. Zákó család birtoka (1 helységben), 25. Pilaszánovics család (1 pusztá), 26. Almási közbirtokosság (1 helységben 5 család), 27. Nemes-militicsi közbirtokosság (1 helységben 36 család), végül 28. Pacséri közbirtokosok (1 helységben 11 család).

Dr. D. Gy.

Vilma nagysád haza jött a legnagyobb fölhevülésben — a legfrissebb újságokkal.

Eppen most volt kegyelmes barátjánél.

— Gyóztunk, Pista! gyóztunk! Kombinációba vagy véve.

Szavai azonban semmi hatást sem tettek Hámorira, aki gunyos mosolylyal füstölgetett maga elé egy vastag, hosszú havannából. (A mióta magát miniszterjelöltnek tartotta, azóta csak havannát szitt, vastagot és hosszút — a miniszteri fizetés rovására.)

— Mi? ... te még csak nem is felelsz?

— Nem én, angyalom.

— És miért nem, ha szabad kérdezni?

— Mert nem hiszek abból egy kukkot sem, amit te mondasz!

— De drágám! láttam a listát ... te benne vagy!

— Ámitás! Számítás! Meg vannak ijedve, félnek a kilépésemről, vissza akarnának tartani. Tudják, ha kilépek, követ a frakcióm ... és a többi ... Már negyvenen kötelezték magukat!

Vilma kétségbe volt esve.

— Szerencsétlen! Te egy rögeszmében szenvedsz. Hallgass rám! ... Egy tárcára nem tudnak minisztert kapni. Arra te vagy kijelölve!

Hámori legmatikusán felelt:

— Hiszi a pici!

— Nem hiszed, amit szememmel láttam?

— Nem én? Ez már nem kormányválság, ez pártválság. Már nem ezek csinálják az új listát, hanem az ellenzék. És miniszternek azt teszik meg, aki az új viszonyokhoz alkalmazkodott.

— Hogy érted ezt?

— Hogy én kilépek?

Vilma nagysád végig nézett férjén — véges végig — és tragikus hangon csak ennyit nyöghetett ki:

— Vigyázz! hoppon maradsz.

Hámori diadalmasan kacagott föl.

— Mit ért ehhez egy asszony? Hosszu baj, rövid ész! En jól számított! Olyan jól, hogy kilépésemet a pártból és pártkörből már be is jelentettem.

— Elküldted?

— El én. Odaadtam az inasnak, hogy küldje el egy hordárral! Milyen szenzáció lesz a holnap!

Hámori valóságban mámorban volt.

Ebben a pillanatban levelet hoztak. Egyik politikai barátja írta — a frakcióból.

Hirtelen fölzakította.

Rémítő hír!

Barátja értesíti, hogy nincs párt, csak kormányválság. Senki sem lép ki. Miniszter lesz — benne van a listában.

Fölgrott helyéből és a csöngetyűhöz rohant.

— Miska! Miska! (Az inasát hivatá Miskának.) Miska bejön.

— Hol a levél, amit nekéd adtam?

— A 150. számú hordár elvitte!

— Utána ... utána! ... Kerítsd meg azt a hordárt! Megüllek, ha nem keríted meg!

Miska elszaladt.

Hámori megemmisülten karszékébe hanyatlik és elkétkült ajkai csak ezt börgik:

— Hordár! ... hordár! ... 150. számú hordár! ... Miska a hordárt nem érte utól.

... Késő volt! ...

Másnap Hámori kilépése és lemondó levele megjelent a lapokban s az ellenzéki sajtó nagy diadallal magyarázgatta.

Ó meg ott lógott a pártok közt, mint Mahomed koporsója!

Igy esett kutba Hámori István minisztersége s ő nagy eszméit, titokzatos terveit soha sem valósíthatta meg — imádott hazánk nagy kárára.

Me
Az
érte; és
mint a ma
A p
mélto utó
testáns há
rendezte a
Nagy
jelen. Ne
vidékről is
vigságnak
pompásab
ajkaikon é
Az e
humoros
felolvasá
ezzel óba
sét. Kozm
egész terje
A fel
kisasszony
trioját adta
Zeni kisá
zongorán.
még akkor
hetjük ki
hangszere
nagyon tá
dilettansok
tehetségek
művészi ját
Akos urnak
zongora-ját
rom zsenial
viharral fin
Befeje
szükséges e
a Röntgen
A nagy érde
gatta a köz
Ez utá
legkedélyese
tott. Ekkor
anyagilag és
mes emlékei
A dísz
kező neveke
Asszon
dr. Bruck Ar
Dömötör Pá
Györgyné, é
Sándorné, He
Gyözöné, öz
Kende Fere
Mártonné, ö
Lászlóné, Ká
Gyulané, Sig
Ferencné, Sz
Janosné, Tri
Lászlóné, V
Ferencné, Zá
Leányo
Csarsch Irén
Jolan, Filip
Hetessy Vik
Margit, Haba
Koczkar Ad
Mariska, Pál
Szandi, Szab
szlovszky M
Stefi és Ilon
Elvira és Lij
„Uran
Irta és felolvas
Ti
„Nincse
melyben által
volna kifejez
dolgokban eg
Itt var
festőbb, győ
Az abro
futókra tüvel
mutat. A parf
tavai fölött
A vidéket mos
Gyűsznyí, na
poharak társa
igényt.
Bizonyára
fényes kép b
aláereszkedő
Igen; u
kedetek tárla
kiapadhatlan
Nem t.
ívások jogosult
vetemedném?
fedezhetne eng
A pohárk
maga a törté
A mint a
sirok ezer meg
festett ábrázol
előtt az Iiszt é
melyben bizony
vörös bora csil
mond, mert a j
talán köszönet
Afelől má
gürögök és ró
másoltak. A
pohárvezér meg
szöntések sorát
szik, hogy már

Protestáns bál.

Az idei farsang alatt egyik multság a másikat érte; és egyik multság fényesebb, sikerteltebb volt, mint a másik.

A pompásan sikerült báloknak és estélyeknek méltó utóhangja volt az április hó 3-án megtartott protestáns bál. Zombor városának és a vidéknek ifjusága rendezte a helybeli protestáns leányegyház javára.

Nagy számú, distingvált közönség volt a bálon jelen. Nemcsak a zombori bálozó közönség, hanem a vidékről is sokan jöttek el, hogy áldozatot hozzanak a vigaságnak és táncnak. A hölgyek mind pompásabbnál pompásabb toilletekben, ragyogó kedélylyel, rózsás ajkaikon édes mosolylyal kápráztató látványt nyújtottak.

Az estély Kozma László országgyűlési képviselő humoros felolvasásával kezdődött. A pompás humor felolvasását a közönség zajosan megtapsolta, éljenzete, ezzel óhajtván leróni a jeles szerző iránt való elismerését. Kozma László ur kitérő cikkét lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

A felolvasás után Halm Olga és Koczár Zseni kisasszonyok dr. Horváth Akos ural, Mendelssohn egy trióját adták elő, Halm Olga kisasszony hegedűn, Koczár Zseni kisasszony gordonkán, Horváth Akos dr. ur pedig zongorán. Ha a szigorú kritika mértékét alkalmazzuk, még akkor is csak a legteljesebb elismerésünket fejezhetjük ki. Halm Olga és Koczár Zseni kisasszonyok hangszerüket művészi precizitással kezelik; játékuik nagyon távol áll a műkedvelőség szintjétől; nem is dilettánsok ők, hanem öntudatos, nem csekély művészi tehetséggel és gyakorlattal rendelkező játékosok. Az ő művészi játékuikat csak emelte természetesen dr. Horváth Akos urnak a közönség előtt már ismeretes precíz zongora-játéka. Mondanunk sem kell talán, hogy a három zseniális szereplőt meg-meg ismétlődő, zúgó tapsviharral ünnepelte a publikum.

Befejezéstül Roediger Lajos főgimnáziumi tanár a szükséges eszközök bemutatásával szabad előadást tartott a Röntgen sugarakról, előadását példák illusztrálván. A nagy érdeklődésű előadást feszült figyelemmel hallgatta a közönség elejétől végig.

Ez után a közönség táncra perdtült. A legjobb és legkedélyesebb hangulatban a tánc reggeli 6 óráig tartott. Ekkor oszlott szét a közönség, egy igen kedves, anyagilag és erkölcsileg egyaránt sikerült estnek kellemes emlékeivel.

A diszes hölgykoszoru sorából sikerült a következő neveket feljegyeznünk:

Asszonyok: dr. Balogh Ernőné, Bodiu Mihályné, dr. Bruck Arminné, Csarsch Sándorné, Dalmay Kálmáné, Dömötör Pálné, özv. Gallé Emilné, Gyogyoványi Györgyné, dr. Huberthné, Halm Ervinné, Henneberg Sándorné, Hetessy Viktorné, Koczár Zsigmondné, Kollár Gyözné, özv. Klemm Andorné, Köröndy Gyuláné, Kende Ferencné, Lang Flóriáné, Major Károlyné, Mártonné, özv. Pál Antalné, Paul Kálmáné, Pencz Lászlóné, Rácz Sománé, Roediger Lajosné, Schlagger Gyuláné, Ságly Samuné, Steingassner Imréné, Scultéty Ferencné, Székly Istvánné, Szabó Lászlóné, özv. Szemző Jánosné, Trischler Károlyné, Trischler Ferencné, Kozma Lászlóné, Vértessy Károlyné, Városy Károlyné, Vetró Ferencné, Zátónyiné.

Leányok: Banmann Aranka, Blumenthal Jolán, Csarsch Irén, Dömötör Irén, Dalmay Aranka, Falcione Jolán, Filep Irén, Gallé Irén, Gyogyoványi Gizella, Hetessy Viki, Hetessy Ilona, Halm Olga, Henneberg Margit, Habercetl Laura, Klemm Vilma, Köröndy Ilona, Koczár Adrienne és Zseni, Lang Nina, Poppovits Mariska, Pál Blanka, Pencz Gizella, Paul Mariska, Schmidt Szandi, Szabó Mariska és Anna, Thim Carola, Wezelovszky Mariska, Wanke Edit, Vida Ilonka, Vértessy Stef és Ilona, Visin Anna, Vetró Ida és Erzi, Zátónyi Elvira és Lujza.

„Uram, uram . . . szállok az urnak!“

Irta és felolvasa az április hó 3-án megtartott protestáns bálon: Kozma László.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

„Nincsen rózsá tövis nélkül.“ Van-e közmondás, melyben általánosabb érvényű igazság költőibb alakban volna kifejezve? E tétel hitelességét eszményi és prózai dolgokban egyaránt igazolva látjuk.

Itt van például egy terített asztal. Nincs tájképfestőibb, gyönyörködtetőbb.

Az abrosz fényes mezején semmi avár. Az asztalfutókra tüvel öltött festészet: alakos, játszó jeleneteket mutat. A parfék tarka mozaikja, a fagyatkok kristálytávi fölött roccco-stílyű torták ormozata büszkélkedik. A vidék mosolygó gyümölcsök hegyláncolata szegi be. Gyűszűnyi, magas száru, darázs dereku, mellett kristálypoharak társasága pazar ígéretekkel csiklandozza az igényt.

Bizonyára fölséges látvány. De még egy ilyen fényes kép hatását is megtépi — toasztok alakjában aláereszkedő bóra.

Igen; mert ha a fehér asztal az irgalmas cselekedetek tárháza, az egyszersmind a pohárköszöntők kiapadhatatlan kútfeje is.

Nem t. hölgyeim és uraim! Én nem az áldomásívok jogosultsága ellen intriguállok. Hiszen, ha erre vetemedném: a végzetes következmények ellen nem fedezhetne engem semmiféle mentelmi jog.

A pohárköszöntésnek feltétlen rangot biztosít már maga a történelmi jog.

A mint a kutatás szövétnéke az egyiptomi királysirok ezer meg ezer éves tikaiba bevilágít; az ott talált festett ábrázolatokon mulató társaságot látunk, mely előtt az Isist és Osirist valló férfiú ivópoharat lendít, melyben bizonyára Ranzes-Seosiris király híres kakamai vörös bora csillog és a levante kétségkívül köszöntőt mond, mert a jelenlévő hölgyek lótsz-virággal üdvözlést, talán köszönetet intenek felé.

Afelől már irott hagyományaink vannak, hogy a görögök és rómaiak megszabott rendtartás szerint áldomásoztak. A társaságnak első dolga a „basileus“, a pohárvezér megválasztása volt, a kinek t. i. a pohárköszöntések sorát, rendjét ellenőrizni állott tisztében. Lát-szik, hogy már abban az időben is voltak poharazók,

a kiket a szék lábához kellett kötözni, hogy örökké ne fecsegenek.

Akkor is meg volt már az a törvény, hogy az elkészített poharat körömpróbáig kellett üríteni, a mit mi így foglaltunk paragrafusba: „huncut, aki ki nem iszja“.

Hogy már a patriarehák idejében virágzó volt a pohárköszöntők kultusza, sőt hogy már akkor tenyésztett a rémtosztok válfaja is, ezt napnál fényesebben igazolja Sirák atya intelme — mely már a bevezető pohárbeszéd meghatározásának körvonala is tartalmazza —: „A hol vigasság vagyunk, sokat ne csacsogj és kelletlenül ne bölcsekedj!“ Ez van a szentírásban.

Egy dolog bizonyos. Holt és élő, letűnt és virágzó nemzeteket összenyalolva, sehoh a föld hátán nem volt és nem üzetik a toasztoknak olyan rémséges gyakorlata, mint nálunk, szt. István birodalmában.

Egy bíboros főpapunk ezt írta: „hogy ha egy nagy völgybe vinnék a török császárnak erejét, és rávezetnék azt a bort, melyet sok áldomásokban megittak már Magyarország szabadulásáért: nem kellene vízözön a törökök védelmére; mind borba fuladnának.“

Ezt Pázmán Péter háromszáz esztendővel ezelőtt mondotta. Akkor, mikor még nem voltak képviselőválasztások, nem voltak ismerkedési estélyek, nem voltak kongresszusi — egyleti — dalártnappélyi, esődválasztmányi, jubileumi közbeédek és közvacsorák, nem voltak érkező elnököt fogadó, távozó táblabírákat bucsuztató bankettek: a hazafias kitöréseknek, nyúlós mondókáknak, terkervényes szövegnek televény melegégyai.

Irgalmas ég! hol vagyunk ma? Ma már ez a bevezetés: „uram, uram stb.“ a harangok félrevezérével egy jelentőségű.

Ismételtem tisztelt uraim és hölgyeim! Távol vagyok attól, hogy a becsületes toasztok jogosultságát aláaknázzam; sőt inkább, értékesebb klenódiám előttem a derék toaszt, mint egy rakás országgyűlési beszéd, összmakolva; az a toaszt: melynek forrása a helyzet, vérkeringése a pezsgő kedély, termete a rövidség, ereje a keresetlenség, célja a fölvidítás. Legszebb jellegje szerintem egy pohárköszöntőnek az, hogy: a kacagás a legjobb csemege.

De hát miféle fauna ez itt körülöttünk? Micsoda készletből fegyverkeznek azok az áldomásí rigmusok, a melyek szájunkban a feleuton levő falatot kezdetben csak megállítják, végeztül pedig megkeserítik.

Itt van például mindjárt a patricius áldomásozó A thémában válogatós, irány a kereset, képei nem e világból valók; mondászerkezetében orgiát ül a geometria meg a számant. Egy ilyen chria megszerkesztéséhez mérve a csipkeverés kis-miska. A plebejus természetesség még bölcsképen sem ereszkedik le. A tartalomnak megfelelő az előadás természete is. Poharához nyul. Most feleenyeseodik. Jósue tekintete lehetett csak ilyen, mikor megállván az emoreusuk tábora előtt, így kiáltott: Nap, állj meg Gibeonban és hold az Ajjalon völgyében! Tartásában hibálgó feszeség, álság a hanghordozásban. Mire a végére ér: vérkeringéstünk megállt; megfagyunk.

Hanem azért, egyenes erkölcsünkhöz hiven, a „szónokot számosan üdvözlik“.

Vannak másrészt emberek, a kik egy valamire való toaszt elengedhetetlen kellékének, egyszersmind a hatás föltélen biztosítékának tekintik az idézetet. Minél régebb a nyugodalomban háborgatott író, annál hitelesebb a kiszólás antik besce. Minden egyéb mellékes.

Nagy előszeretettel idéznek a Krisztus születése előtti bölcsesékből, és ezek között is kiválóképen elbűsült tragédiáiról, zordon filozófusokból.

Csak a végén vesszük észre, hogy a kiszakított jelmondat és a beszéd között tulajdonképen niucsen egyéb viszony azon kívül, hogy az idézett bölcs is pogány, meg a hozzá fércelt dikió is pogány.

Sokszor felvonul így előtünk a jó öreg Euripides, Cato stb. attikai vörös köpenye, vagy tógája fölé gombolt ptykés dalmányonyal, sallangos dohányzacskóval a zsebében.

Egy megnyugtató bizonyosság van ebben a dologban és pedig az, hogy ha az a pogány tudós csak sejtí is vala, hogy az ő kiszemelt gondolatával késő unokák, ha szinte keresztény unokák meggyőztetésére szolgáltatt segítő eszközt: soha azt az idézett és mostohán kompromittált gondolatot le nem írta volna.

A pohárköszöntők zodiakusában, állatövében legfélelmetesebb a toasztöntő.

Ennek a poharában minden venyigél az erőszak-tétel borává változik.

Beszél a pecsenye mellett; éjfélok állva lelik a kisértetek és megriadva tőle, szaporán menekülnek vissza csöndes hantjái alá; a bajnali harmadik kakasszó az ő kukorékolása miatt nem hallatszik.

Szóaradata földulja a vidámság magvetését, kidönti a kedv rózsabokrát, s a hangulat hímes mezejét előnti iszappal.

Ha az a derék római császár elveszettnek tartotta azt a napot, melyen jót nem tehetett; ez elveszettnek tekinti azt a multságot, melyen ő felebarátjainak béketűrésében térdig nem gázolhat.

A toasztöntő meggyőződése az, hogy könnyebb tiznyelven beszélni, mint egy nyelvvel hallgatni.

És miket beszél?

Nem hasonlíthatók ezek a beszédek az Achilles sátorában, Odysseus és társai elszavalt pohárköszöntésekhez — noha ezek is megközelítik itt-ott a kétszáz sornyí ropogós hexametert — mert ezek okosak, — nem hasonlítanak a bójti prédikációkhoz, mert ezek szükségesek, — nem mérhetők össze még a közigazgatási bizottságokban hallható havi jelentésekkel sem, mivel ezek törvényeszerűek. A toasztöntő beszédei csak egymáshoz hasonlítanak, és ennyiben — megismerem: páratlanok.

Találkozunk bennük viselésben elnyűtt, megkeshehdő társadalmi életigazságokkal, viszontlátunk allegoriákat, melyek boldog gyermekkorunkra, a megfaragott iskolapadokra emlékeztetnek. S ha még csak u. n. „ut-széli virágok“-kal volna dolgunk! de nem: a beszéd szövege egy közzégi koplora emlékeztet, melyet már a falu nyájai ismételve végiglegetek.

Se lát, se hall, csak beszél. Közeli s távoli szomszédai egyenként szökdöcsnek el, csak a megtisztelt áldozat, az nem menekülhet szegény, azon már semmiféle

büvszer nem segít, az menthetlenül beleesik a nónába, a kilenc-napos álomkórba.

Ha már benne vagyunk — mi még talán nem a nónában, csak a thémában — egy kissé kitághatnók tanulmányainkat.

Az üzletszerűen toasztozók nagyobb része — noha a köszöntőmondás állapotát a főboldogságok kategóriájába sorozza, gondolom kilencediknek szereti suggerálni, igyekszik megőrizni a rögtönzés látszatát.

Oh büsüg! Milyen megható a te alakoskodásod! Némelyik, nem viselhetvén sokáig a rossz indultu daganat bántalmait, az ismert paramenti exordiumhoz folyamodik:

— Nem volt szándékom felszólalni . . . stb. Noha a kipallérozott köszöntő ott van készen a zsebében, a kívánatos helyeken vörös plajbászszal aláhúzgálva.

A másik már rátartósabb, kéreti magát. De az istenért, ne méltóassék itt valahogy harapófogókra, emeltyükre vagy épen az elevátorokra gondolni.

Az efféle ilyenformán meggyébe.

Az asztalszomszéd olykor rosszat nem sejtve, olykor pusztá gyöngédségből, leg többször azonban merő kópéságból oda fordul a vemhes férfiúhoz:

— Te ma az aranycsinálásra adtad magadat?

— Nem értelek . . . válaszol ő megrendítő kép-mutatással.

— No, mert hallgatsz.

Ennyi elég. A felbőszített férfiú poharat ragad.

— Hölgyeim és uraim! Környezetem következetes unszolásainak többé ellent nem állhatok; egyszersmind pedig minden felszólalásomból eredő felelősséget azokra háritok, a kiktől maradásom nincsen . . . (Halljunk, halljunk!)

Következik a rögtönzés. Ennek a beszéde már az örökkévalóságot közvetítő helyi lap számára „kutyanyelveken“ is szépen le van tisztázva.

Ha nem akad könyörteltes ugrató, akkor bizony az alkalmoszerűség látszatát neki magának kell megjelenetnie.

Ismertem egy férfit, talán önök is ismerték, a ki a saját aknája elsütésére a gyújtószínort következőleg alkalmazta.

A teremben vidám zsongás hullámzik. Egyszersre az én tisztelt ismerősöm megtoldva hirtelen a fülét a tenyérével, megszólal.

— Ha! Löttek valahol?

— Én nem hallottam. Én sem. Én sem. Senki se hallotta. Hiszen ő maga sem ballotta.

Mindazonáltal . . . azaz hogy ennél fogva . . . szóval a szózatot férfiú kirugja maga alól a székét, pohárba fogózkodik, közvetlen környezetének szánt biztató kacsinással azt mondja:

— Erről jut eszembe valami . . . Erre fölveszi az ünnepléses bagót, pózba helyezkedik és elmondja a hallucináció gondolatára épített szóját, az én fülem hallatára ezuttal harmadizben.

Pedig tisztelt hölgyeim és uraim! A jó pohárköszöntő bírhat a bor szokásával, mely gyöngyözik, fölveheti a röppentyű karakterét, mely sziporkázik, hathat a rózsá tövishegyével, — de a töltött káposzta tulajdonságaival soha!

Csodálatos, mennyien török magukal nálunk ezen az uton a Helicon felé. Mert hiszen ennek a pályának is vannak göröngyei.

A szenvedélyes köszöntőnek emésztő sóvárgás ul a szemében. Neki egy kivágható toasztban összpontosul a hir szomja, a dicsőség reménye, a kitzdés jutalma, a szorongások megváltása.

Már a hivatalos toasztok kiöntései közben fészkelődik. Keze késen, kanálon ideges skálákat billeget. Minden felszólalóban egy vetélytársat, egy toladó strébert lát. A beszédek menetét aggódo szorongással kíséri. Nem fáljak-e föl előtte az ő ideáit? . . .

És jaj! Megtörténik a legrettenetesebb. Egyik feleség épen az ő általa fölmutoltált thémába kezd. Szive dobogása megáll. Ugy érzi, hogy egy kalózkéz vetkezeti, fosztogatja. Ah! Hogy börpöli föl az utalatos polpny a gyöngytermő kagyló gyöngyeit. Szó nem jön ajkára, de arcan ki van fejezve az a hatalmas drámai gondolat: „nincs a teremben vesztes, csak én!“

De mindezen és ehhez hasonló lelki hanyattatások dacára a fehér asztali szónokok serege légió.

Nem is marad a társaságnak egyetlenegy tagja sem, a kit nyugalmas fektetésre egy felköszöntővel ki ne öntenének. No, erre még talánunk enyhítő körülményeket. De azt már semmiféle mentőponyva be nem teritheti, a milyen példatlan recordokat értünk el egymás ünneplésében, magasztalásában.

Első sorban ennen magunkkal kell forróan kezét szoritani; so'se álmotuk volna e jóakaratu felvilágosítás előtt, hogy ilyen derék emberek vagyunk. Igazán athletaidézet kell hozzá, hogy a pohárral megtisztelt férfiú, a reáhalmozott dicséretet alatt össze nem roskad. Egy-ügyűbb teremtnény ábrázatán permanendiában lenne az arepirulás.

De nem csak magunkat érezzük titánoknak és az emberiség jöltevőinek. Azon vesszük észre, hogy környezetünk tagjainak kivétel nélkül babér leng a balántékaik körül, sőt soknak diadém ragyok a homlokán.

Igazán, cimeres gorombaság: hogy az önbírálatnak, ennek a — megismerem — magas erkölcsi és filozófiai tulajdonságnak, de még csak a minimális mértékét sem feltételeztük egymásban.

És a derűre-borura való szónoklásokban oda jutottunk már tisztelt hölgyeim és uraim! hogy a tanács-terekben, a közgyűléseken, a zöld asztal körül talpraesett toasztokat hallunk, ellenben a fehér asztalnál igen derék politikai elmefuttatásokat és filozófiai értekezéseket élvezhet az ember.

Hát csakugyan, reformra volna szükség, mely a pohárköszöntések rendtartásában nemesebb izlést és jobb fegyelmet biztosítson. Nem mehetnénk-e például egy engedménnyel tovább azokon túl, miket eddig a női munka- és szórakozáskör kiterjesztése terén már megtettünk?

Legyen a nőnek a férfakkal egyenlő joga pohárköszöntőket is mondani.

Nem volna ez fölösleges torna?!

Mert föltétlenül villanyozóbb, elragadóbb lenne — Arany költői nyelvén szólva — az:

„Mikor a szép asszony poharát elvéve
Márt nevető rózsát aranyos fényébe... mint
a milyen látvány ugyanaz a szép asszony, ha koronákra
vágyva ugyan, de — kártyát kever.

Ujdonságok.

A nagyhét. A zombori róm. kath. templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartani:

Várvasárnapon 10 órakor a palmaágak megáldása s körmenet, mire a Passióval a nagymise következik. Délután 7¹/₂ órakor magyar szent beszéd.

Szerdán délután 4 órakor gyász szolozsma Jeremiás siralmával, s a „Miserere“.

Csütörtökön reggel 9 órakor nagymise közaldózással; — délután mint szerdán.

Nagyvénken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással; mire a Szentség a szent Sirhoz vitetik, — ezután bunyevác szent beszéd. Délután 3 órakor magyar szent beszéd, melynek végeztével processió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. — Esti 7 órakor a szent Sírál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkittel, 8 órakor tűzszentelés, a husvétii gyertya megáldása dicsőénekekkel, ezután a próféciák, keresztút-szentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 7¹/₂ órakor tartatik meg.

Húsvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német szent beszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác szent beszéd; 10 órakor ünnepélyes nagymise; délután 3 órakor vespernye.

Húsvéthétén a szokott órákban megtartott szent miséken kívül 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vespernye.

Uj főrend. Ifj. Chottek Rezső gróf, bács megyei nagybirtokos igazolván főrendiházi tagsági jogosultságát, a királyi meghívónak részére leendő kieszközlése folyamatban van.

Diszelnökök. A zombori kaszinó-egyleti dalárda dr. Vojnits István főispánt és Schlagger Gyula polgármestert diszelnökké választotta meg. A dalárda nagy számu küldöttsége szombaton d. e. tisztelt Pribil Ernő elnök vezetésével a főispánnal, mint a polgármesternél, tudomásukra hozván a választást és kérvényeket a választás elfogadására. Dr. Vojnits István főispán és Schlagger Gyula polgármester a legszívesebben fogadták a küldöttséget s biztosították a dalárdát jöndulatról és jóakaratról; a választást mindketten elfogadták.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Szakáll Adorján zombori ügyvédet Gyöngyöstre kir. közjegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Polgár József bácsalmási ügyvédet Hatvanra kir. közjegyzővé nevezte ki.

A miniszter köszönete. A zombori takarékpénztár a napokban a következő két átiratot kapta:

„Vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter. 15.595. sz. A zombori községi felső kereskedelmi iskola tanártestületének f. é. február 5-én tartott üléséből miniszteri biztosomhoz terjesztett jegyzőkönyvből örömmel értesültem, hogy a takarékpénztár a nevezett iskola tanszereinek gyarapítására s ugyancsak ezen iskola által rendezendő tanulmányi utazásra 100—100 (egyszáz-egyszáz) forint adományozott. Nagy örömmel szolgálok, midőn a takarékpénztárnak a kereskedelmi szakoktatás érdekében tanúsított ezen hazafias áldozatkészségeért őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom. Budapest, 1897. március 27-én. A miniszter helyett: Zsilinszky s. k., államtitkár. A Zombori Takarékpénztárnak.“

„Szegedi tankertület kir. főigazgatója. 379. sz. A zombori takarékpénztár tekintetes igazgatóságának Zombor. A nagym. vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumnak f. é. március 23-án 17.932. sz. a kelt magas rendeletével nyert megbízás alapján van szerencsém a tekintetes címnek azon áldozatkészségeért, melynek a zombori all. főgimnázium szegény tanulóinak segélyezésére 100 forint adományozni sziveskedett, a nagym. miniszteriumnak elismerő köszönetét nyilvánítani. Szeged, 1897. március 30. Dr. Platz Bonifác s. k., tank. kir. főigazgató.“

Hírek az érseki egyházmegyéből. Holtzinger József, baracsaki ideiglenes administrator, ugyanoda plébánosá nevezetett ki.

Eljegyzés. Dr. Duchon János, zombori gyakorló orvos eljegyezte Frey Mariska kisasszonyt, Frey Imre, városi törvényhatósági bizottsági tag, tekintélyes és népszerű polgártársunk leányát.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a zombori pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra.

Megjutalmazott jegyző. A m. kir. pénzügyminiszter folyó évi március hó 20-án kelt 10020. számú rendeletével Cziraky József Kis-Hegyes község jegyzőjét a közadók behajtása körül az 1896. évben tanúsított sikeres közreműködésének elismeréséül 20 forint jutalomban részesítette.

Nyugdíjazás. Vécsey Károly vármegyei tb. főszámvevő 23 évi köztisztviselői működés után a legutóbb tartott vármegyei közgyűlés által nyugdíjaztatott. A vármegyeszerte ismert „rokon“ azonban nem akarja a „nyugdíjas“ állapottal járó „nyugalom“ élvezni és tevékenységének más teret keresett, amennyiben a hazai első biztosító társaságnak, Jakobsits Mihály vezetésével álló zombori főgyűléseknél vállalt előkelő hivatali állást. A főgyűlésnek benne csakugyan kiváló „aquisziót“ nyert, mert a „rokont“ fardhatatlan tevékenység, kitartó buzgalom jellemzik és eme kiváló jó tulajdonságainak révén lett ő e vármegyében mindenkinek szeretett „rokona“. Midőn tehát csendes köztisztviselői pályáját a zajos biztosítási pályával cserélte fel, biztosítjuk őt, hogy új működési körében is mindannyiunk rokonszenvre kísérje és ahhoz sok szerencsét és számtalan biztosítót kívánunk.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. törvényszéknél III. oszt. hivatali szolgálai állásra.

Jóváhagyás. A jeltgyminiszter a moholi kaszinó-egylet alapszabályait jóváhagyta.

Fejér Gyula ünneplése. A zombori zárda és az óvónökező intézet Fejér Gyula apát-plébános tiszteletére a közelgő névnapi alkalmából iskolai ünnepélyt rendezett. Fejér Gyula a zárdának igazgatója, az óvónökező intézetnek pedig érseki biztosa; mindkét intézet érdekeinek előmozdításában, az intézetek vezetésében hervedhatlan érdemeket szerzett. Atyai jósa, a nevelésügy iránt való előszeretete, excellens, nemes tulajdonai, szellemi ereje mindkét intézetnek pártatlan vezérévé avatták. Az intézetek s velük az egész város közönsége méltán ünnepli őt, a ki mindenki részéről a legnagyobb tiszteletnek és népszerűségnek örvend. Az óvónökező intézetben az ünneplést pénteken d. e. 10 órakor folyt. Az üdvözölő beszédre Fejér Gyula gyönyörű magvas beszédben válaszolt, szépre, jóra oktatta a növendékeket. A zárdában szombaton esti fél hét órakor tartották meg az ünnepélyt. Az üdvözölő ének után meglepő precizitással több növendék eljátszotta „Tannenburgi Róza“ című öt felvonásos drámát. A szereplők egytől-egyet mind kedvesen és ügyesen oldották meg feladatukat. Volt ezenkívül még ének, szavaltatás és névnapi üdvözölés. A névnapi üdvözölésre Fejér Gyula itt is magvas tartalmu szép beszédet intézett a növendékekhez, figyelmeztetve őket, hogy sohase feledkezzenek meg az intézet alapítójáról, Hajnald Lajos érsekről s foglalják őt be mindennap imáikba. Az ünnepélyeken meghívott közönség, nagyobb részt a szereplő növendékek szülei is jelen voltak, egy szívet kívánván a növendékekkel együtt minden jót a népszerű és köztisztviselőnek apát-plébánosnak.

A miniszter elismerése Györfy Géza zombori kir. pénzügyigazgató a következő átiratot intézte Szűcs Ferenc bajai városi adóügyi tanácsokhoz: „A nagym. m. kir. pénzügyminiszter ur f. hó 20-án kelt 10020 számú rendeletével a közadók behajtása körül az 1896. évből sikeres közreműködéséért tanácsnok urnak elismerését nyilvánítani méltóztatott. Miről tanácsnok ur örvendetes tudomásul azzal a felkéréssel értesítetik, miszerint ily sikeres tevékenységet a jövőben is kifejtetni sziveskedjék. Zombor, 1897. évi március hó 26. Györfy s. k., pénzügyigazgató.“

Kinevezés. A m. kir. igazságügyi miniszter előterjesztése folytán a király dr. Debreczeni Gyula gyulai törvényszéki albirót a szabadkai törvényszékhez ügyészségre nevezte ki.

Kinevezés. A szegedi kir. itélőtábla elnöke Fischel Béla bajai lakos vezérett joghallgatót a vezetésére alatt álló kir. itélőtábla kerületébe díjas joggyakorlókká nevezte ki.

Bende püspök jubileuma. Bende Imre nyitrai püspök a folyó évben éri meg áldozásának 50 ik évfordulóját, mit egyházmegyéje kellő ünnepélyességgel készült megülni. Az egyházi szónoklatot Kurka Károly mélykúti plébános, c. kanonok fogja tartani, ki 50 év előtt is az áldozásra szentelt ifju Bende Imre primiciáján a sz. beszédet mondotta.

Iskolai ünnepély. A zombori óvónökező intézet dr. Hübner Gyula igazgató közelgő névnapi alkalmából pénteken d. u. 6 órakor iskolai ünnepélyt rendezett. A szépen sikerült ünnepély után az ünnepelt derék igazgató tanulságos beszédet intézett a növendékekhez.

A római kath. iskolaszék f. hó 7-én d. u. 3 órakor ülést tart, melynek főtárgya a Falcione Gyula-féle ösztöndíj ügyében a városi tanácshoz beterjesztendő javaslattétel.

Előleptetés. Posta Bertalan, a bajai vasúti állomás főnöke, a IV. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat első osztályába lépett elő.

Jóteknővel gyermek-előadás. A helybeli róm. kath. tanstiflett husvét március 19-én, az iskolás gyermekekkel a városi színházban előadást rendez. A készülődések betek óta nagy buzgalommal folynak, a próbákra járó gyermekek, fiúk és lányok, ujjongó örömmel emlegetik a nagy napot. Hanem a rendezők is kitesznek magukért s a minden szép, nemes iránt érdeklődő, jószívű nagy közönségnek nemcsak a jóteknőség gyakorlására nyújtanak alkalmat, de kellemes estét obajtanak szervezni épp azokkal, a kik a szülők előtt a legkedvesebbek, a gyermekekkel. Ezen egyik fő biztosíték mellé sorakozik a másik is, hogy a rendezés körül gyengéd női kezek szorgoskodnak. Az estély sokat ígérő műsora ez: 1. Honfi dal. 2. A bűntetés. Magán jelenet. 3. A fehér ruha. Egy felvonásos színmű. 4. Magyar dalok. 5. Hazámhoz. Szavaltat. 6. Hőféherke és a hét törpe. Négy felvonásos színmű. 7. Magyar dalok. 8. A celli bucsu. Melodráma. 9. A boszorkánymester. Egy felvonásos vígjáték. 10. Induló. Előképek: a) Mignon-tánc. b) Tündér a virágok között. Helyárok: a) próba 4 frt, páholy 3 frt 50 kr, támlás-székek 1 frt, karzati ülőhely 30 kr. A jövedelem a helyi lapokban már többször ismertett „Tanitók háza“ javára lesz fordítva, a mely intézet a jövő tanévben már osztani fogja jövedelmeyét. Színházi jegyeket virágvasárnapról kezdve a központi fuiskolában lehet kapni s itt intézkedhetnek a bérlők helyeik megtartása iránt. A részletes műsort jövő számunkban közöljük.

A bicyclisták szives figyelmébe. Azon sajnálatos panaszról vettünk tudomást, hogy a kerékpár sportjának bódoló ifjak egy része közvetlen a kálváriastációk előtt elterülő gyalogutat veszik igénybe akkor is, midőn a nagy számban egybesereglett kath. hívők nagybőjti ajátosságukat szokták végezni s ekként azokat a legkíméletlenebbül megzavarják. Tekintettel arra, hogy a zombori kath. híveknek százados joguk van nagybőjti ajátosságukat a kálvárián zavartalanul gyakorolni és tekintettel arra, hogy a kerékpározó közönség legkevesébe sem jogosult arra, hogy az ajátoskodó híveket bármiképen megbotránkoztassa: méltán elvárható, hogy a rendszert művelő osztályhoz tartozó kerékpározók a nagybőjti idősokban a jelzett gyalogut mellőzésével tartózkodni fognak a kath. hívek méltatlan megbotránkoztatásától.

Eljegyzés. Tománovics József, Bikity község jegyzője f. hó 31-én eljegyezte Mucsy Ottika kisasszonyt, Mucsy György a szabadkai kereskedelmi bank vezető-tikárának leányát.

Bűvész. Anetelli bűvész tegnap és tegnapelőtt bűvész előadást rendezett a városi színházban. Az első nap a közönség zsufozásig megtöltötte a színházat s érdeklődéssel nézte végig az érdekes mutatványokat. Tegnap a rossz időjárás már sokakat visszatartott a színházból.

Választás. Nádalyon jegyzővé Nikolits Endre ottani helyettes jegyző választott meg.

Választás. Csataalja községben irukká Tarczal Nep. János választott meg.

HAT HÉT SYRIA ÉS PALESTINÁBAN. *)

Írta: Latinovits Géza.

A szabadkai „Nemzeti Kaszinó“ közszeretben álló derék igazgatója: Farkas Zsigmond, kedves barátom, szives volt felszólítani, hogy utitapasztalataimból tartsak egy felolvasást.

A felhívásnak kész örömmel teszek eleget, csak egy dolog aggaszt és ez, hogy talán a tárgy, melyet választék nem leend elegendő érdekes, vagy talán a kidolgozás vagy kívánni valót. Ezen okoknál fogva, előre is kérem a tisztelt hallgatóság kegyes elnézését. Ne ítéljenek el, ha talán a várakozásnak nem feleltem meg, de utóvégre is nem vagyok sem gyakorlott író, sem felolvasó. Ne méltóztatassanak tehát szigorú kritikát gyakorolni.

Most szives engedelmükkel rátérek élményeim lebetőleg hű vázolására.

A syriai és palestinai kirándulásra felhasználtam az alkalmat, akkor, midőn Egyiptomban hosszabb ideig időztem. Ép a legkellemesebb hónapot találtam el, midőn a tartózkodás a szentföldön a lehető legkellemesebb. Vajmi kevés pedig ott az alkalmas időszak. Az év nagy részében a hőség rendkívül nagy, majd pedig az eső szüntelenül esik.

Port-Saïd, Egyiptom kikötőjében szálltam fel az osztrák Lloyd, Jaffába induló gőzösére, a „Hungáriá“ ra. Ez elég nagy és kényelmes gőzös, 2400 tonnás, 1500 lóerővel dolgozik a gépe.

A hajó neve eléggé jól hangzott, legalább visszasmélekezést kellett bennem, a négy hónap előtt elhagyott hazára.

Meglehető nemzetközi társaság találkozott össze a hajó I. osztályán. Volt ott német, angol, amerikai, orosz, arab. A fedélköz zsufova volt a szentföldre igyekvő orosz köznép.

Évenként több ezer orosz fordul meg a szentföldön, nagyobb részt a köznép soraihoz kerül ki. Az orosz kormány rendes uti segélyben részesíti ezen vakbuzgó zárandókat.

Igen kedves utitársal akadtam össze, kivel még Cairóban beszéltek meg a szentföldre való utazást, egy osztrák dragonyos hadnagy volt. Mint bécsi fiú, természetesen felette kedélyes.

A hajón még egy uri emberrel növekedett kis társaságunk, ki ugyanazon utat szándékozta megtenni, ez Róth dragonyos kapitány volt, ki a boszniai és hercegovinai lötenyészést felügyelője, őt még Szarajevóból ismertem. Kormányára megbízásból lovakat kelle vennie Arabiából és öszvéreket Cyprus szigetéről.

Az átkeles Port-Saïdtól Jaffáig, az ázsiai partig rendszerint 20 órát vesz igénybe. De nekünk több kellett, mert erős sirocco korlácsolta a hullámokat magasra és így gőzösünk utja elé is akadályok gördültek. Sokat szenvedtünk a tengeri betegség kellemetlenségeitől, sőt éjjel akkora hullámok táncoltatták a hajót, hogy ágyunkból többször kiestünk. A hajó csavarja gyakran a levegőben forgott, mi velőgik ható zajt okoz. Ki tengeren már hosszabb utakat tett, arra rendkívül hatással bír a levegőben forgó csavar; mert méltányolni tudja a nagy veszedelmet, a melyben ilyenkor a hajó forog, a csavar igen könnyen elterhet. Másnap már messziről feltűntek Kis-Ázsia kopár szirtjei, sehol életnek semmi nyoma. Majd egy magas szikla aljában látjuk Jaffa város házait, félkör alakban húzódnak az öblől felett. Nem tesznek kellemes benyomást a szürke házfalak a lapos tetőkkel.

A hajók csak bizonyos távolságban állhatnak meg a parttól, rendkívül veszélyes sziklapadok teszik az öblöt megközelíthetlenné. Egyike a legrosszabb kikötőknek a világon, évenként számos zárandók veszi életét, midőn a hajókról kis csónakokon a part felé igyekeznek, a kis járműt egy hullám láthatatlan sziklapadhoz sodorja és a csónak szétesik, mintha papírból volna. Nagyobb hullámnál a kiszállás majdnem lehetetlen, megtörténik ekkor, hogy a gőzös meg sem áll, hanem viszi tovább a zárandókat Beyruthig, onnét ismét visszazárandókat, kinek kedve tartja.

Nekünk még elég szerencsénk volt, csak csekély hullámnál és apály volt, így a sziklapadok kiúszottak a tengerből.

Kis incidens mégis előadta magát, midőn a hajóról átszálltunk a csónakokba. Egy testes odessai kereskedő felette sietett a keskeny hajókötélen a csónakba, de az ut felén elveszté az egyensúlyt és fejét bukkott a tengerbe, magával rántva még két orosz zárandókat, de az érzékeny hideg fürdőn kívül más bajuk nem történt, csakhamar kibúzták őket a gyors matrózok.

A Cook-féle utazási társulat embere fogadott bennünket. Igen csinos kaikban (csónak) foglaltunk helyet, — szinte a Cook cég tulajdona — hat izmos arab forgatta az evezőket. Izmos, viharezett emberek, veres kabátjuk élénk ellentétet képezett a sötét színű arcból. Bizalmat ébresztenek szabályos és itemeszerű evezésökkel. Mint utközben kistul, a Cook cég megbízottja magyar ember, egy Szathmár-városi zsidó atyafi.

A sok sziklapad közt gyorsan átsiklott csónakunk, felette nagy ügyességgel kerültek ki a veszélyes helyek. Nem épen biztató dolgokat beszélt földünk, mint említé, megérkezésünk előtt való napon tíz zárandók veszté életét a sziklapadok közt. Sorsunk megővött ezen veszedelemtől.

Egész a parthoz nem köthettünk ki — hanem a jó arabok hátunkon vittek a szárazra.

A parton száz és száz hamal (hordár-féle) tolokodott — irtózatosan ordítva, mint ez keleten szokás és ajánlva szolgálatait. Sőt feleletet sem várva, kezdtek podgyászainkat felkapkodni — de erre erőlyesen felléptem és szétűtöttem köztök, mire némileg helyre állott a rend.

Járműnek semmi nyoma és így be kelle gyalogolnunk a bokáig érő homokban — a félóránira fekvő, ugynevezett szállodához. A nap égetően tűzött alá — csakhamar a szó teljes értelmében izsadságban fűrdtünk. Végre elértek a német Hardegg szállodáját, mely bizony inkább kis fakonybó, mint szálloda. A szorgalmas németek itt egész telepet alapítanak. Nagy részt szőlőműveléssel foglalkoznak — és igen erős, de jó bortermelnek — mely már is nagy kivitelnek örvend.

*) Szerző felolvasta Szabadkán március hó 28-án a nemzeti kaszinóban.

Az i
— az ugy
a mi száll
teni és eg
de az üdv

A sz
erdők terü
szép látva
piros gyüm
a keresked
Kis körsz
Jaffa-Jeruz
lyuk az ut
vonulni, na
dalán elhel
nyugalomn
illatos syria
mintha a v
zetük — la
nak nevezk
fején a vál
nevezett zsi

Jaffa
jobbára rom
Szük
zatos bűz t
bokáig gáz
annak, hogy
zódott haszn
hires kutyák
ten mindenie
Ez a pi
A bolto
dők árulják
új árukat lá
valamit, tem
igérni és meg
Jaffa la
nagyobbresze
A szük
kiváló nevezet
a város fényé
épületet, mely
hol Péter apos
ketséges.

Felkeres
hivatalt Pasza
zata szerint, n
származása.
Nem hag
rülmenyt, me
a képviselőt
államiség sem
venyre. Mince
östreichische
senkinek tudom
járulást, a kiz
— de jogokat
Különb
sunknak és ve
kezés után k
meleg napot,
városra, bár es
illuziót leromb
Egy nap
volt ránk neze
évvél ezeltől is
kellemetlen és
csihoz vagy lov
meg a kinos ut
ért az utas Jer
helyet tartva.

Három v
kiéltt a Jaffa
millió frankba k
bogy a toke na
mégis naponk
lassúsággal bá
hatni.

A vasuti v
a párisi Rothse
telepítvényesin
ditsa. Most leg
mert már beakar
A kis indó
Európa és Ázia
utasok nagy t
visszhangzott a
Felhangzik

szállni Jeruzsálem
álmódták hajda
fogják keresztül
A vasuti vo
mivelés alatt áll
itten, de a lak
bogy. Annit ve
van — kivitelre
mivelik a földeke
kiképezésére a pá
israelite) egész ta
közlelésben, ami te
a zsidó-egyesítl
a nemes emberba
tinai humanizmus
sére. Már is örv
Mindenesetre nagy
nemes és fenköli
ozmán uralom, es
jóléte és működés

Lydda, az e
Diospolisnak hitv
apostol csodás gy
végzett. Majd eler
jédt és nevezet
hajdani nagyságo
a zárandók ingy
céla áll egy orsz

*) Jaffa a keres
az újabb korban pedig
ki 1799-ben fegyveres

*) Ramleh, Arim

Az itt lakó németek egész új vallást vettek fel, — az úgynevezett „Templer” vallást — egy prófétájuk a mi szállodásunk Hardegg. Meg akart engem is téríteni és egy általa kiadott bibliát nyomott a kezembe, de az üdvözítő tan, bennem nem talált hívőre.

A szálloda körül terjedelmes citrom és narancs erdők terülnek el. Epp akkor vala az éres ideje és így szép látványt nyújtottak a zöld lombok közt, a sárga és piros gyümölcsök. A vastaghejú narancsok itt teremnek, a kereskedelemben, mint Jaffa narancsok ismeretesek. Kis körsetára indultunk, a negyedóránra fekvő városba. Jaffa-Jeruzsalem kikötő városa lévén, élénk forgalom folyik az utakon. Hosszu tevekaravánokat láttunk végig vonulni, nagy terhekkal megrakodva, a teve mindkét oldalán elhelyezett kosarakban. A teve pupján, méltóságos nyugalommal ül az arab, hosszuszárú csibukból sziva az illatos syriai dohányt, nem tekint sem jobbra, sem balra; mintha a világ nem is létezne rá nézve. Festői az öltözetük — lábukra az élénk színű felszima, — „kundere”-nak nevezik, természet hosszu köpeny, az „abeie” fedj, fején a válláig leomló fehér kendő, melyet „kefie”-nek nevezett zsinórral erősít homlokához.

Jaffa városát hajdan erős kőfalak védték, de most jobbára romokban hever.*)

Szűk boltzott kapu megyünk a városba — irtózatossá büzi tti meg orunkat. A szenny és piszokban bokáig gázolunk, ez csak természetes következménye annak, hogy a lakosság az utcára dobja ki a felhalmozódott hasznavehetetlen anyagot. Itt még hiányzanak a híres kutyák is és kányák, melyek tudvalevőleg a keleten mindenfelé felszedik a hulladékokat.

Ez a piszok az egész városban mindenfelé látható. A boltzott kapu mindkét oldalán, zsidó kereskedők árulják portékájukat, igen érdekes és európai előtt új árukat látunk itt felhalmozva. Ha venni akarunk valamit, természetesen a kért árnak hatodrészt kell igényt és még akkor is sokat adtunk érte.

Jaffa lakossága meghaladja a tízezer lelket, ezek nagyjából mohamedánok.

A szűk sikátorokon csakhamar bejártuk a várost, kiváló nevezetességű épület nem látható, mi pedig tekintve a város fényes múltját, alig hihető. Mutattak ugyan egy épületet, mely állítólag a Simon takács háza lett volna, hol Péter apostol téríté a pogányokat, de valódisága igen kétséges.

Felkerestük az osztrák és magyar alkonzult; ezen hivatalt Pascal honfittársunk tölti be; ki saját nyilatkozata szerint, magyarnak vallja magát — erdélyi örmény származású.

Nem hagyhatom említés nélkül azon sajnálatos körülményt, mely annyi felszólalásra ad okot, hogy dacára a képviselő osztrák és magyar voltának — a magyar államiság sem itt, sem máshol, a keleten nem jut érvényre. Mindenfelé látjuk a kétfejű sast és a „k. k. österreichische Consulát” felirato; a magyar képviselőről senkinek tudomása nincs, hanem a tetemes évi hozzájárulást, a közös képviselőben — ezt behajjták rajtunk — de jogokat nem élvezünk.

Különbön konsulunk rendkívül örvendett látogatásunknak és vendégszeretően ott marasztalt ebédre. Étkezés után kiléltünk a terrassera és élveztük a pompás meleg napot, a szép kilátást a madár távlatból festőies városra, bár csak ne kellene a város utcáin járni, minden illuziót lerombol egy rövid séta.

Egy napi tartózkodás után, mely bőségesen elég volt ránc nézve, elhagytuk a város falait. Még három évvel ezelőtt is az utazás Jaffától Jeruzsálembig, felette kellemetlen és fárasztó volt. Nagy nehezen lehetett kocsizni vagy lovakkal jutni és méreg drágán fizetették meg a kinos utazást. Jaffából reggel elindulva, csak este ért az utas Jeruzsalem falaihoz, utközben négy pihenő helyet tartva.

Három év óta javult a helyzet. Francia tőkével kiépült a Jaffa-Jeruzsalemi vaspálya, az igaz csak 30 millió frankba került, a rövid 70 km. pálya; az is tény, hogy a töke nagy része odaveszett, de mindezek dacára mégis naponként egyszer közlekedik egy vonat, csigalassúsággal bár, de három és fél óra alatt mégis eljut hatni.

A vasúti vonatot a franciáktól olesó pénzen átvette a párisi Rothschild, azon célból, hogy a jeruzsalemi zsidó telepítvényeseinek, a kereskedelmi összeköttetést előmozdítsa. Most legalább biztosítva van a vasút fennállása, mert már beakarták szüntetni a közlekedést.

A kis indóházban rendkívül élénk kép tárult elénk. Európa és Ázsia számos nemzete képviselve volt az utasok nagy tömegében. Egész babyloni nyelvzavar visszhangzott a csarnokban.

Felhangzik az olasz kalauz felhívása: „tessék szállni Jeruzsalem felé”. Ugy hiszem a próféták sem álmódta hajdan, hogy a szentföldet, profán vassinek fogják kereszttől szelni.

A vasúti vonal termékeny sikáson vezet, ha rendes művelés alatt állnának a földek, úgy bő aratás lehetne innen, de a lakosság az ősrégi faekével szánt, úgy a hogy. Annyit vet be, a mennyire egy éven át szüksége van — kivételre nem gondol. A kik most okszerűen művelik a földeket, azok a zsidó telepítvényesek. Ezek kiképezésére a párisi központi zsidó-egyesület (Alliance israelite) egész modern földműves iskolát állított fel Jaffa közelében, ami felette dícsérendő dolog. Általában úgy a zsidó-egyesület, mint Rothschild és Montefiore Mózes, a nemes emberbarát, nagy összegeket áldoztak a palesztinai humanisztikus és közművelődési viszonyok emelésére. Már is örvendetes haladást észlelhetünk mindenfelé. Mindenesetre nagy érdemeket szereztek maguknak, ezen nemes és fenkölt gondolkodású férfiak. Mert bizony az ozmán uralom, csak kiszípolozza a népet, de annak jóléte és működésével édes keveset törődik.

Lydda, az első állomás Jeruzsalem felé. A rómaiak Diospolisnak hívták. Tudvalevőleg e hely nevezetes Péter apostol csodás gyógyításáról, melyet a közsvényeseken végzett. Majd elérjük Ramle állomást. Valamikor kiterjedt és nevezetes város, most csak romok hirdetik a hajdani nagyságot. Nagy katolikus zárda létezik, hol a zárandok ingyen lakást és ellátást élvez. Ugyanezen célra áll egy orosz hospis is.*)

(Folyt. köv.)

* Jaffa a keresztény háborúk alkalmával nagy szerepet játszott az újabb korban pedig Bonaparte tábornok hadjáratairól lett nevezetes ki 1799-ben fegyveres kézzel támadta meg s elfoglalta. Szerk.

* Ramleh, Arimathiás Józsefnak szülőföldje. Szerk.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGH ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Alulírott mint vb. Schwartz Márkus csőd-tömeggondnoka közhírré teszi, hogy a most nevezett közadós csődügyében leltározott összes ingóságok — kész férfi ruhák és női felöltők — eladatása végett az árverés Jankovácon, közadós lakásán 1897. évi április hó 12-ik és következő napjain fog megtartatni — mindig délelőtt 10 órakor kezdődve az árverés.

Jankovác, 1897. évi április hó 1-én.

Erdélyi Döme,
csőd-tömeggondnok.

2937. szám.
kig. 1897.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye O-Soóvé községében a rendőrzetű, egy gyalog- és egy lovasrendőri állás megüresülésén, ezen állásokra pályázatot nyitok. Felhívom a pályázni kívánókat, hogy a szabályrendeletben megkötött feltételekkel felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi április hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe véteteni nem fognak.

A rendőrzetű állással egybekötött javadalmazás 360 frt, a gyalogrendőri állással 250 frt, a lovasrendőrivel 250 frt és 50 frt lótarthatási átalány jár.

Megjegyzem, hogy a pályázatot sajátjukból tartoznak beszerezni.

Ujvidék, 1897. évi március hó 27-én.

Michailovits,
főszolgabíró.

HIRDETÉSEK.

O-Kér községe 5699 frt 91 kr kikiáltási ár mellett egy kisdudorodát szándékozáva építtetni, ezen munkát kivitelének biztosítása végett **1897. évi április hó 13-ik napjának délelőtti 9 órájára** O-Kér községében nyilvános szóbeli árlejtést hirdetek.

Kötelesek mindazok, kik ezen árlejtésen résztvenni, avagy ezen munkálatot átvállalni öhajjták, az árlejtés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10%-át O-Kér község pénztárnoka kezébe lefizetni.

Zárt ajánlatok kellőképen kiállítva és a fent érintett bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdésének órájáig elfogadhatnak és O-Kér község jegyzői hivatalánál nyujtandók be.

Az árlejtési feltételek, valamint a tervrajzok és költségvetés a hivatalos órák alatt O Kér község jegyzői irodájában megtekinthetők.

Ujvidéken, 1897. évi április hó 1-én.

Michailovits,
főszolgabíró.

559. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Szántova községben leköszönés folytán üresedésbe jött rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás 21 frt havi fizetéssel van egybekötve, ruházatát a rendőr tartozik beszerezni, a fegyverzetet azonban a község adja.

A fennálló szabályrendelet értelmében felszerelt kérvények **folyó évi április hó 8-ig** alulírott előjáróknál nyujtandók be.

Szántova, 1897. évi március hó 29-én.

Ódry Andor, **Vörös János,**
jegyző. bíró.

1969. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán megüresedett bács-almási jegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A községi jegyzői javadalmazás áll:
1. természetbeni lakás,
2. 900 frt készpénz,
3. 2/3 telek föld és 400 öf szőlő haszonélvezete, mely ingatlanok után járó adót és egyéb közterheket a községi jegyző fizeti.

Felhívom tehát pályázni öhajjtók, hogy szabályszertlen felszerelt folyamodványait **folyó évi április hó 20-ig** annál inkább nyujtsák be, mert a később benyujtott folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

Bács-Almás, 1897. évi április hó 2-án.

Vojnich Máté,
főszolgabíró.

Szülőbirtokosok figyelmébe!
ERNST JÁNOS és ROTH
fakereskedése **UJVIDÉKEN,**
alánlja legjobb minőségű **első rendű metszett**
tölgyfakaróit

1:25 cm. 2:00 cm. hosszúig, melyek mindenkori
3-1 legjutányosabb áron kaphatók.

Eladó ház.

Σomborban, bajai-ufon levő 15-ik számú ház szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

3-2

özv. **Dörfler Rezsóné.**

3342. szám.

HIRDETÉSEK.

Rác-Militics, Filipova és Karavukova községekből álló állatorvosi körbe Rác-Militics székhelyvel az állatorvosi állás megüresült.

Az állatorvos javadalmazása évi 600 forint készpénzfizetés s a hivatalos látogatások alkalmával a községek részéről szolgáltatandó ingyen fuvar.

A pályázók kérvényeiket **folyó évi május hó 20-ig** hivatalomhoz nyujtsák be.

Hódásghon, 1897. évi március hó 31-én.

3-1

Vissy József,
főszolgabíró.

110. szám.

1897.

Gabonaeladási hirdetmény.

Alulírt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az 1896. évben feleseművelésileg termelt s az apatini Raichlele I. sz. nagy magtárban elhelyezett 2631:20 m. mázsa tiszta buza **1897. évi április hó 15-én délelőtt 9 órakor** az apatini m. kir. kincstári ispánság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Az árverési és szerződési feltételek az alulírt hivatalnál, a buza minősége pedig a jelzett magtárban bármikor megtekinthető.

Apatin, 1897. évi március hóban.

3-1

M. kir. kincstári ispánság.

145. szám.

1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 1897. évi 586. és 585. számú végzése következtében dr. Kék Lajos ügyvéd által képviselt apatini kölcsönös segélyegylet javára Klem Péter és társa apatini lakosok ellen 3200 frt és járulékaik erejéig 1897. évi február hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1200 frtra becsült „Anna” nevű 2060 m m. teherképességű fából készült hajó nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek az apatini kir. járásbíró 1634. 1897. sz. végzése folytán 3200 forint tőkekövetelés, ennek 1896. évi február hó 2-ik napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 279 frt 35 krban bíróság már megállapított költségek erejéig az apatini téglaházaknál leendő eszközölésére **1897-ik évi április hó 15-ik napjának délelőtti 10 óráj**a határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Apatinban, 1897. évi március hó 28-án.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

193. szám.

1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 1896. évi 7056. számú végzése következtében dr. Kék Lajos javára Klem Péter apatini lakos ellen 493 frt 40 kr s járulékaik erejéig 1896. évi október hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 710 frtra becsült 25 öles felszer. 15000 kis cserépdieszka és 5 drb vasúti vaskocsból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek az apatini kir. bíróság 2407/1897. sz. végzése folytán 493 frt 40 kr tőkekövetelés, ennek 1896. évi január hó 1-és napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 99 frt 55 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Apatinban alperes téglatelepen leendő eszközölésére **1897-ik évi április hó 14-ik napjának délelőtti 10 óráj**a határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Apatinban, 1897. évi március hó 28-án.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

Kandler József

SŐRRAKTÁRA ZOMBOR,
 ns-militárisi-utca, 274. sz., (saját házában)
 ajánlja a legjobb minőségű
hordó- és palacksőröket,
 A LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK 4-4
 és
PONTOS KISZOLGÁLÁS MELLETT.

PÁLYÁZAT

O Palánka községi ovodájához megüresedés folytán egy óvónői állásra és e mellett egy dajkai állásra pályázat hirdettetik. Az óvónő fizetése évi 300 frt, szabad lakás kerttel és fűtési átalány saját használatára 20 frt. A dajka fizetése évi 100 frt és szabad lakás az ovodában. Okleveles óvónők, kik az állam nyelvén kívül tökéletesen bírják a szerb nyelvet, ugyszintén a dajkai állásra pályázók kellőleg felszerelt kérvényeket folyó évi május hó 1-éig alulirhoz küldjék.

Popovits Száva,
 a felügyelő-bizottság elnöke.

3-3

Napernyők legnagyobb választékban megérkeztek.

1897. május hó 1-én üzlet-helyiséget Falcione Gusztáv ur házába helyezem át, ezen alkalomból raktáron levő összes áruimat

március 8-tól április 15-ig mélyen leszállított áron adom el.

Tisztelettel
 10-10 **Engel Mór,**
 ZOMBOR, női- és férfidivat-áru kereskedő.

Mélyen leszállított áron.

Árverési hirdetmény.

Gyurgyevó község részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község körül elterülő mintegy 50 kat. holdnyi közlegelő 1 holdas parcellákban tavaszi vetés alá egy évre folyó hó 8-án d. e. 8 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett haszonbérbe fog adatni.

Felhívtnak a bérelni szándékozók, hogy fent kitűzött árverésen megjelenni sziveskedjenek. Gyurgyevó, 1897. évi március hó 30-án.

Mosovits Livius, Sovlyanszki,
 jegyző. bíró.

KEIL-LAKK
 (Glasur)

legkötőbb mázó-szer pulva, padló szárára. 1 nagy palaak ára 1 trt 35 kr., 1 kis palaak ára 68 kr.

Arany-fénymáz
 képekhez stb. beanyozására. Egy kis palaak ára 20 kr.

Viasz-kenőcs
 legjobb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény padló szárára. Egy köcsög ára 60 kr.

Fehér „Glasur”-fénymáz
 legjobb szer mosdószatlok, ajtók, ablaküvegek stb. újonnan befestésére. 1 kis doboz 45 kr., 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók: 8-4

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

271. szám.
 kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott község elöljárósága leköszönés folytán üresedésbe jött gyalogrendőrvetetői állásra pályázatot hirdet; felhívtnak ezen állást elnyerni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **folyó évi április hó 15-ig** bezárólag az elöljáróságnál nyújtsák be.

A rendőrvetető javadalmazása évi 260 frt készpénz, továbbá a községtől teljes felszerelés és ruházat. Kelt Vilován, 1897. évi március hó 28-án.

Knezevich József, Bozika Szvetiszláv,
 h. jegyző. 3-2 bíró.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

itt megrendelhetők:
 Váltók.
 Gyászlapok.
 Számlák.
 Levéljegyek.
 Névjegyek.
 Eljegyzési és esketési kártyák.
 Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

itt megrendelhetők:
 Hírlapok
 Művek.
 Naptárak.
 Táblázatok.
 Falragaszok.
 Körlevelek.
 Táncvigalmi meghívók.
 Táncrendek.
 Étlapok.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

Kerékpár-sport kedvelők figyelmébe!

Legújabb 97-es kerékpárok!

Évek óta fenálló kerékpár-raktárom újólag a leghíresebb gyártmányu **kerékpárokkal** felszereltem; vannak angol, francia, német és stajersországi kerékpárjaim és alkatrészek.

Tanítás ingyen. — Használt gépek becseréltetnek. — Kellemes fizetési feltételek!

Olesó árak. — Legmegbízhatóbb bevásárlási forrás. — Javítások olesón és gyorsan.

Egy használt női és férfi kerékpár olcsón eladás.

Kiváló tisztelettel
Teltsch Gáspár.

A Zombori Kerékpár-Egyesület felügyelete alatt álló

Attila-kerékpár

egyedüli gyári raktára Bács-Bodrogh vármegye részére

POCK LÁSZLÓ

ZOMBORBAN.

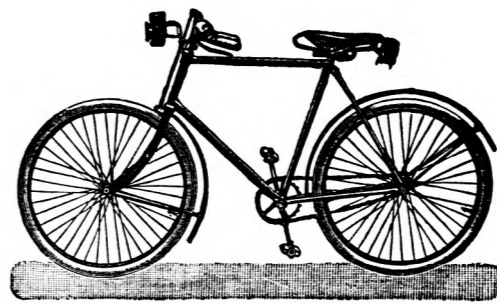
A zombori kerékpár-egyesület szállítója. — Javitóműhely saját házban.

Üveg, porcellán, lámpa, majolika, luxus- és khinaezüst diszaruk gyári raktára.

Vidéki megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

Attila-kerékpárok gyári áron kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidéki fiókraktárain: Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta. *—2

Uj találmány hölgyeknek!

Az ipar legnagyobb csodája!

A kézi himzés egy fél óra alatt megtanulható az ezredéves kiállításon a legnagyobb aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetett

„Viktoria”

cs. és kir. szabadalommal ellátott önműködő kézi himző-gépen, amelynek ára

csak 4 frt.

Minden egyes gépen cs. és kir. szab. Viktoria jel látható, amely ezen jellel nincs ellátva, az hamisított.

Képviselőt és gyári raktár Bácsmegeye részére:

TELTSCH GÁSPÁR
 műszerésznel Zomborban.

Egész
 Fel
 Nygy

A lap
 illető
 szerkes
 a lap

Egyes s

Nagy
 kérdés. He
 alaposabb
 banda mó
 szor az ell
 mes remény
 gondolja, n
 pörni a ko
 A mer
 báró erélye
 módozatot v
 férhetlensé
 törvény n
 által a jövő
 potok. Nos
 revizióra s
 jlesztését a

Még a
 mellett is l
 elnök ezen
 mint politik
 Két, e
 érdek, mely
 rugója volt
 természet sz
 tességi inte

Az üs
 len egyform
 védelemnek
 tósan kifejl

Parlan
 nemcsak a
 talom legfő
 felelős azon
 tességeért,
 viseletétől e
 mazik.

Ennélf
 vezérlő sz
 azon támad
 állásának
 pontjából a
 A he
 reá háram
 Bánffy De
 ványa bizon

A szá
 hogy néhan
 hogy a léts
 talékból. Az
 szabadságra
 ujonc, mint
 farsang elő
 virrad, hogy
 kézi munká
 ezek. A kato
 legelsőbb ki
 hagy otthon
 jon senki.

Tavasza
 idő előtt me
 szomorkodta
 őket, a kik
 ezel a más
 Ugy tartja a
 tője lehet m
 lesége a pus
 gondozni, mi
 kus futamok
 hogy minél k

Az öt be
 uj, a póttartal
 Csöke, Csépe
 valamelyik ir
 az extrabakam
 abból kiírta, a
 fel, vagy lebe
 jöttek be a C
 otthon maradt
 arról, hogy m